

Три як рідні брати (дуже стисло)

Юрій Федькович

I

Ледве Іванові виповнилося двадцять років, як його забрали в солдати. Не відпускали навіть попрощатися з рідними. Тільки на три дні нарешті відпустили.

Вдома зчинився великий плач, плакали і мати, і сестри. Тільки брат Онуфрій мовчав. Іван здивувався і запитав, невже йому не жалко. А у брата лише дві сльозини скотилися по щоках.

Попрощався солдат з усіма й пішов.

II

Пройшло два роки, та немає Іванові втіхи. Легшає тільки тоді, як помолиться Богові.

Він відрізняється від усіх інших солдат, в казармі всі кричать і б'ються, а він все мовчить. За це капрал Косович прозвав його кам'яним.

Якось капрал прибігає в казарму і повідомляє Іванові Шовканюку, що до нього з дому прийшов лист. Солдати сміються, що тепер хлопцю доведеться за все платити. Тільки сам Шовканюк знає, як тяжко живе його мати-вдова з дітьми, а брат зовсім хворий.

III

Наступного дня Іван приходить за листом, а капітан кидає йому лист просто в обличчя. Поніс хлопець листа до ефрейтора, щоб прочитав. Писали, що брат Онуфрій лежить при смерті, сестри пішли в найми, а брата Василя взяли у двір до волів. Все мусили продати за податки.

Онуфрій прощався з братом, просив не забувати та прийти у відпустку допомогти матері.

IV

Наступного дня хлопець знову йде до капітана просити про відпустку. Той тільки розсердився й звелів заарештувати нахабного солдата. Та Іванові все вже було байдуже. Хотів він навіть втопитися від такої наруги.

V

На третій день Івана повели до рапорту. Капітан звелів прийти всім словакам, яких зловили після повстання 1848 р. Просив їх залишитися ще на один рік. Згодився тільки один капрал Бай, який поставив умову: залишиться, якщо Шовканюка пустять у відпустку.

Капітан погодився.

VI

Наступного дня Іванові видали документ і стару шинель. Він все хотів дочекатися Бая та подякувати йому, але побоявся, що начальство передумає.

Вийшовши на дорогу, побачив капрала й дуже зрадів. Зайшли вони вдвох у шинок,

випили вина. Капрал подарував Іванові на дорогу кілька монет, примусив узяти. Хлопець вирішив купити подарунки рідним.

VII

Через тиждень, на Святий вечір, Іван був на Вижниці. До рідної хати залишалося небагато, та стало йому зовсім погано від голоду. Хлопець присів і вже ніяк не міг встати. А зверху сипав сніг.

VIII

Прокинувся Іван у теплому ліжку, а над ним стояв красивий молодий жандар. Він розповів, що знайшов Івана біля будинку непритомного.

Другий жандар зауважив, що треба менше пити. Іван став турбуватися, де його одяг, бо мусить іти, та молодий жандар заспокоїв його і попросив залишитись до наступного дня. Це підтвердив і лікар.

IX

Іван згадує своїх рідних. Жандар розповідає йому, що вже тиждень минув, як брата поховали. Іван здивувався, що той знає його родину. Той розказує, що зупинявся у них на квартирі, там і познайомився з Онуфрієм. Розказав і про те, що сестри в наймах, та сам чомусь почервонів.

X

Наступного дня Іванові полегшало, і він зібрався в дорогу. Жандар повідомив, що по нього приїде віз.

Вдома було холодно, мати лежала на печі ледве жива. Коло неї сидів молодший син Василь. Іван зразу почав хазяйнувати в хаті: запалив піч, порався. Став розпитувати й про Онуфрія. Близько півночі прибігли сестри, розказували, що паки їх не пускають з двору, тому вони не можуть допомагати матері.

Іван роздав усім подарунки, залишився тільки Онуфріїв.

XI

Наступного дня Іван пішов найматися на роботу. Працював у лісі до страшного поту. Через два тижні прибіг Василь зі звісткою, що мати зовсім слаба. Прийшов син додому, а мати вже померла. Іван став ляяти малого, а той плаче та говорить, що мати його не пускала, бо боялась за нього.

XII

Поховав Іван свою матір та й сам захворів. До нього приходить піп, вимагаючи плати за похорон, та так і пішов, забравши торбину з військовим одягом. Прийшли війт і десятник питати, чому покинув роботу. Хлопець обіцяв відробити, як видужає. Війт пропонував підписатися на ґрунт, але хлопець відмовився.

Зовсім гірко стало Іванові.

До нього зайшов товариш Яків Нестерюк, запитував, чого він потребує, нічого не почувши, вилаяв дурнем та й пішов. Наступного дня з'ясувалося, що він став працювати за Івана.

XIII

Яків Нестерюк був хорошим товаришем Івана, поки того не забрали в солдати.

Лишився він без батька і матері з сестрою. Вирішили хлопці жити разом у Івана.

XIV

Сестри повернулися з наймів додому, Іван почав одужувати. Жили вони з Яковом, як рідні брати.

Раптом Івана покликав до себе староста і дав йому документ про відставку від служби. З'ясувалося, що він писав до міністерії на прохання жандара Тайвера.

XV

Іван просить Якова віддати за нього сестру. Яків теж хоче одружитися з сестрою Івана. Так вони породичалися.

Раптом чується голос, що просить залишити і йому одну сестру. Виявляється, що молодий жандар і сестра Івана Олена покохали одне одного. Олена спочатку віднікується, а тоді зізнається у своєму коханні. Іван дає згоду.

XVI

Всі троє стали готуватися до весілля. Жандар купив собі ґрунт, став схожий на звичайного селянина.

За тиждень до весілля до Шовканюка приходить капрал Бай і розповідає, що був неподалік та почув про весілля Івана, то й прийшов.

XVII

Всі давно одружилися, мають і ґрунт, і худобу, і пасіку, хочуть викопати ставок, живуть між собою дружньо.

Критика, коментарі до твору, пояснення (стисло):

"Три як рідні брати" — єдиний оптимістичний прозовий твір Юрія Федьковича. Трагічної розв'язки не відбувається завдяки чоловічій дружбі між українцями Іваном Шовканюком, Яковом Нестерюком, німцем Тоні Тайвером та словаком Баєм. Разом вони подолали всі труднощі.

В основі їх вчинків лежить мотив щирого побратимства, прагнення прийти на допомогу. Вони діють так, як герої українських казок.